

**hogeschool de kempel
helmond**

Publicaties

Leren, met ruimte om ook te recreëren

“Een oude trein, waaraan door de jaren heen telkens een nieuwe wagon was aangekoppeld”, daarmee vergelijkt architect Robbert Urlings de huisvesting van De Kempel zoals hij die in het najaar van 2004 aantrof. Medio april van dit jaar werd de nieuwbouw van deze hbo-opleiding in Helmond feestelijk geopend. Van de trein resten nog slechts de locomotief en één van de laatste wagons.

Tekst Theo van Oeffelt Foto's Arthur Bagen

De hogeschool De Kempel verzorgde de opleiding tot leerkracht basisonderwijs, aan een kleine 700 studenten, decennialang in een voormalig klooster, in een bosrijke omgeving ten oosten van Helmond. “Het gebouw was echt afgeleefd”, aldus Geert Hendriks, voorzitter van het College van Bestuur, “en door de diverse inmiddels ook verouderde uitbreidingen was de route door de school te lang geworden”. Het in Eindhoven gevestigde bureau architecten-en-en kreeg na een selectieronde de opdracht een nieuw, compact schoolgebouw te ontwerpen, met behoud van één van de laatste uitbreidingen. Het beeldbepalende klooster, “de oude locomotief”, bleef, en blijft voorlopig behouden en biedt nu nog onderdak aan onder meer het College van Bestuur. Naast dit stoere gebouw diende de nieuwbouw een even solide uitstraling te krijgen. “Voorts was er de opgave om alle zijden van het gebouw door de natuur te laten omringen”, licht Robbert Urlings toe.

Vijver

De architect deed dit door de nieuwbouw op een zodanige afstand van de bestaande bebouwing te plaatsen dat er een inwendige buitenruimte is ontstaan, in de vorm van een vijver. Op twee plaatsen wordt met loopbruggen over de vijver de nieuwbouw verbonden met de bestaande bouw. De entree ligt aan een uitsparing in de nieuwbouw. De twee vleugels van het gebouw lopen hier iets door, zodat er een patio is ontstaan die uitzicht biedt op de aula en het op de eerste verdieping gelegen leerplein. De patio is voor een deel het gebouw ingeschoven; op de eerste en tweede verdieping is hij verbonden met een grote, door glas overkapte, ruimte. Alle lokalen en kantoorruimtes op de etages liggen om deze lichte ruimte heen. Op de eerste verdieping is dit als een leerplein vormgegeven; studenten en docenten kunnen met verplaatsbare kasten naar eigen inzicht ruimten creëren. “Wat even wennen was”, memoreert Geert Hendriks, “maar waarvan nu volop gebruik wordt gemaakt.”

Rond de grote aula op de begane grond zijn vooral facilitaire ruimtes gegroepeerd. Ook de garderobe en de kluisjes zijn ondergebracht in een aparte ruimte, wat tot een zeldzaam keurige entree leidt, waar niet wordt gestruikeld over rondslingerende jassen en tassen. Enigszins afgescheiden ligt de lunchcorner met een groot buitenterras in de

vijver. “Het leren staat natuurlijk voorop,” zegt Hendriks, “maar wij vinden recreëren ook belangrijk. We willen de studenten en docenten een prettige school bieden, wat kan dankzij de bosrijke omgeving en door aangename ruimten, zoals dit grote terras.”

Laptops

Wandelend door het gebouw wijst Geert Hendriks op de talrijke, in grootte variërende lesruimten, van echte ouderwetse lokalen tot tal van kleine ruimten waar één op één wordt lesgegeven, of waarin groepjes

studenten samenwerken. De laptop blijkt daarbij een onontbeerlijk hulpmiddel. “We hebben een draadloos netwerk”, vertelt Hendriks, “en een aantal laptops om uit te lenen, maar de trend is dat studenten er toch voor kiezen met een eigen laptop naar school te komen.”

Hij wijst ook op de docentenkamers. “In het klooster had iedere docent een eigen cel, zal ik maar zeggen, en daar wilden wij in de nieuwbouw vanaf. We hadden aanvankelijk een indeling gemaakt met kamers voor vier of vijf docenten – leraren Nederlands

samen, leraren geschiedenis etcetera. In eerste instantie was daartegen verzet, wilde men de gewende privacy niet kwijt, vervolgens zijn de docenten zelf de samenstelling van de kamers gaan invullen en, binnen een halfjaar, is nu iedereen bijzonder tevreden en enthousiast vanwege alle samenwerkingsmogelijkheden.”
Minder te spreken is hij over de nu nog talrijke lege wanden in de gangen. “Ik wil veel kunst de school in halen, zodat de studenten daarvoor als vanzelf oog gaan krijgen. Voorlopig hoop ik dat te bereiken met hulp van de kunstuitleen in Helmond en hopelijk op langere termijn door eigen aanschaf.”

Stilteruimte

Vanaf een van de loopbruggen is goed te zien hoe de in de nieuwbouw gebruikte roestbruine metselsteen een relatie legt met het oude klooster. “De gevel van het schoolgebouw”, merkt architect Urlings op, “heeft een regelmatig patroon, die op een aantal specifieke plaatsen wordt onderbroken. Daarachter bevinden zich bijvoorbeeld de gymzaal, de keuken, de techniekruimte, de kleedlokalen en de stilteruimte.”
Deze laatste ruimte is bijzonder mooi vormgegeven. Twee verdiepingen hoog - het plafond is een lichtkoepel - is het een plek

die rust biedt, gelegenheid tot bezinning, een ruimte om, wanneer dat nodig is, elkaar te troosten.

Eerstejaars studente Brigit Rabelink vindt het “een fantastisch gebouw. Ik houd van de leuke open ruimten, het vele licht, maar ook het gemak waarmee je overal met je laptop aan de slag kunt. En niet te vergeten het terras, waar wij dit voorjaar al heerlijk gebruik van hebben kunnen maken.” ◀

De Stichting Architecten Research Onderwijsgebouwen (Staro) is een bundeling van circa 110 architectenbureaus die actief zijn op het gebied van de scholenbouw en in dit verband onderzoek doen en kennis en ervaring uitwisselen. Door de verscheidenheid aan activiteiten die de Staro voor de leden organiseert zijn de architecten die zijn aangesloten bij de Staro beter toegeruste gesprekspartners voor opdrachtgevers, gebruikers en overheden. Zij kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan een goede, op de behoeften afgestemde onderwijshuisvesting. De Staro werkt onder auspiciën van de Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst Bond van Nederlandse Architecten BNA, zie www.staro-bna.nl.

ir. A.M. van Rangelrooij, ir. H.M.A. Krijger, ir. P.A. van der Linden,
ir. R.B.C. Urlings, ing. F.M.M. Benjamins (M.Arch)

jeroen boschlaan 144 5613 gc eindhoven postbus 6480 5600 hl eindhoven
t 040 246 27 28 info@architecten-en-en.nl www.architecten-en-en.nl
f 040 246 25 30 handelsregister 17045936 btw NL807767542B01 BNA-lid
alle werkzaamheden worden verricht onder toepassing van de standaard-
voorwaarden DNR

architecten | en | en
architecten en ingenieurs